

בעניין:

1. מר אייל יצחקי, ת.ז. 022520076
2. גב' אורית זליגמן, ת.ז. 022834426
3. גב' אמירה ברנשטיין, ת.ז. 016840746
4. מר איל גולדנברג, ת.ז. 22327076

כולם ע"י ב"כ עוה"ד א. גולדנברג ו/או ע. קסטנבאום
מרח' א.ה. סילבר 16, נהריה 22385
טל: 04-9511107 פקס: 04-9511106

התובעים

- נגד -

1. מנורה מבטחים ביטוח בע"מ
מרח' אלנבי 115, ת"א
2. הראל חברה לביטוח בע"מ
מרח' אבא הלל סילבר 3, רמת-גן
3. מגדל חברה לביטוח בע"מ
מרח' אפעל 4 קריית אריה, פתח-תקווה
4. כלל חברה לביטוח בע"מ
מדרך מנחם בגין 48, תל-אביב
5. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
מדרך השלום 53, גבעתיים

הנתבעות

מהות התביעה: כספית וכן צו עשה

סכום התביעה האישית: 32.21 ₪ לכל שנת ביטוח.

סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה: 244,027,326 ₪.

כתב תביעה

(תובענה ייצוגית עפ"י חוק תובענות ייצוגיות התשס"ו-2006)

מוגשת בזה תובענה ייצוגית כנגד הנתבעות בשם כל מי שנכלל בקבוצה שהגדרתה היא: "כל מי שהיה או הינו מבוטח של אחת או יותר מן הנתבעות בפוליסת ביטוח חיים משולבת בחסכון מסוג "משתתף ברווחים" שהופקה בין השנים 1992 ו- 2003 (כולל)".

הסעדים הנתבעים

תשלום סכום הפיצוי כמפורט להלן וכן מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית דמי ניהול בקשר עם הפוליסות האמורות והכל כאמור וכמפורט להלן.

מבוא

תובענה זו עניינה בדמי ניהול שגובות חברות הביטוח הנתבעות מקהל מבוטחיהן בפוליסות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים". בקליפת אגוז נציין כי החל משנת 1992 שונה אופי פוליסות ביטוח החיים המשולבות בחסכון שנשאו עד אז תשואה מובטחת ונקבע כי כספי המבוטח יושקעו לפי קריטריונים שיקבעו בכללים והרווחים יתחלקו בין המבוטח ובין חברת הביטוח באופן שנקבע.

במסגרת זו נקבעו כללים ברורים גם בקשר עם דמי הניהול שמותר לחברת הביטוח לגבות עבור ניהול כספי המבוטח. כללים אלה והאמור בתובענה זו רלבנטיים ביחס לפוליסות ביטוח שהופקו עד סוף שנת 2003 כאשר מובהר כי הכללים הנ"ל וכל האמור בתובענה דן ממשיתם לחול על פוליסות אלה גם לאחר שנת 2003.

דמי הניהול שהותר לחברות הביטוח לגבות הם משני סוגים: "דמי ניהול קבועים" ו"דמי ניהול משתנים". בנוסף ישנם גם דמי ניהול אחרים הקרויים "גורם פוליסה" ו"תת שנתיות" שאינם מענייננו בתובענה זו.

דמי הניהול הקבועים הם בסך של עד 0.05% לחודש (כ- 0.6% לשנה) מהשווי המשוער של תיק ההשקעות.

דמי הניהול המשתנים הם בסך של עד 15% מן התשואה הריאלית של תיק ההשקעות לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים. את דמי הניהול המשתנים אמורה חברת הביטוח לגבות **בסוף השנה**, לאחר חישוב התשואה הריאלית באותה שנה.

דא עקא, הנתבעות לא נהגו על פי הדין בשני היבטים אלה או אחד מהם לפחות:

א. גבו עד שנת 2004 (כולל) למעט בשנת 2002 דמי ניהול קבועים בשיעור של **מעל ל- 0.05%** לחודש.

ב. גבו את דמי הניהול המשתנים מדי חודש ולא בסוף השנה וכך נמנעה מן המבוטחים התשואה על אותם דמי ניהול משתנים שנגבו במהלך השנה.

הערה כללית בעניין הנחות היסוד

כפי שניתן יהיה להיווכח מעיון בדיווחים השנתיים אשר שולחות הנתבעות למבוטחים, רב בהם הנסתר על הנגלה והדברים מקבלים משנה תוקף בכל הקשור לגביית דמי הניהול והמרכיבים המשמשים לחישוב גובה דמי הניהול.

בשל מדיניות זו של גילוי טפח והסתרת טפחיים נאלץ המפקח על הביטוח לאחרונה (לאחר שבוקר בעניין זה ע"י מבקר המדינה) להורות לחברות הביטוח להרחיב את הדיווח ואף נקבעו בעניין זה הוראות מפורשות בתקנות.

למרבה הצער הרחבת הגילוי ארעה רק לאחרונה ולא כל חברות הביטוח מקפידות על כללי הדיווח. לפיכך נאלצו התובעים, בכל הקשור בתחשיבים, להסתמך על הדו"ח האישי השנתי לשנה מסוימת ולהניח על בסיסו הנחות יסוד או השערות בקשר לנוק האישי לכל אחד מהם. יודגש עם זאת, כי עצם ההתנהלות הבלתי תקינה בכל הקשור בגביית דמי הניהול בכל התקופה הרלבנטית לתובענה זו עולה גם מן הדו"חות לשנים האחרות ואף עולה באופן מפורש בדו"חות מבקר המדינה כפי שעוד יפורט בהרחבה להלן.

הדברים האמורים לעיל בקשר עם אי עמידה בדרישות התקנות לעניין רמת הפירוט בדו"ח השנתי למבוטח נכונים בעיקר ביחס לנתבעות 2 ו-3. נתבעות אלה לא ציינו בדו"חות לשנת 2006 את סכומי דמי הניהול שנגבו על ידם אלא רק את שיעורם באחוזים ביחס לכלל המבוטחים.

בעלי הדין

1. התובעים הם אזרחי ותושבי מדינת ישראל.
יצויין כי התובעת 3 היא עו"ד במקצועה אולם תהיה מיוצגת ע"י ב"כ כמפורט בכותרת כתב תביעה זה. התובעת 3 היא רעייתו של התובע 4 שאף הוא עו"ד במקצועו ובעיסוקו וייצג את עצמו יחד עם ב"כ התובעים (הח"מ). התובע 4 הוא שותף במשרד ב"כ התובעים (הח"מ). יודגש כי פרטים אלה מובאים במסגרת גילוי נאות וע"מ שלא יטען כי הוסתרו מביהמ"ש אולם מובהר כי אין לאמור כל נפקות לענייננו.

2. הנתבעות הן, למיטב הידיעה, חברות ציבוריות בערבון מוגבל, בעלות רישיון מבטח עפ"י סעיף 15 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 (להלן: "**חוק הפיקוח**") ומנהלות בפועל את חברות הביטוח הגדולות בישראל. הנתבעות יחד שולטות על כ- 95% מענף ביטוח החיים בישראל. התנהלותן של הנתבעות מוסדרת ומפוקחת, בין היתר, על ידי הוראות המפקח על הביטוח וע"י אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

הרקע העובדתי

3. התובעים התקשרו עם הנתבעות בחוזה ביטוח כמפורט להלן לפיהם הצטרפו התובעים לתוכניות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים" שנוהלו ע"י הנתבעות וזאת במועדים שונים במהלך התקופה שמשנת 1992 ועד סוף שנת 2003.

4. א. התובע 1 התקשר עם הנתבעת 1, בין היתר, בחוזה ביטוח שמספרו (מספר הפוליסה) הוא 8934457 כאשר שם התכנית הוא "עדיף".

ב. התובעת 2 התקשרה עם הנתבעת 2 בחוזה ביטוח שמספרו (מספר הפוליסה) הוא 18015990 כאשר שם התכנית הוא "משולב".

ג. התובעת 3 התקשרה עם הנתבעות 3 ו-4 בחוזה ביטוח שמספריהם בהתאמה (מספרי הפוליסות) הם 14209928 ו-3472927 כאשר שמות התכניות הן "מוטב הילד" ו"מיטב הון 2001".

ד. התובע 4 התקשר עם הנתבעת 5 בחוזה ביטוח שמספרו (מספר הפוליסה) הוא 0411960008 כאשר שם התכנית הוא "הדר לעצמאי". יצוין כי במקור התקשר התובע 4 עם הדר חברה לביטוח בע"מ אשר התמזגה ונטמעה בנתבעת 5.

יצוין כי חלק מן הפוליסות הנ"ל פעילות וחלק מסולקות אולם אין לכך כל חשיבות לענייננו. מובהר כי כל תובע תובע את החברה/ות עימה התקשר בחוזה ביטוח כאמור לעיל.

העתקי הדיווחים השנתיים האישיים לשנת 2006 שנשלחו אל התובעים ע"י הנתבעות 1, 2, 4 ו-5 והעתק הדו"ח השנתי לשנת 2005 שנשלח אל התובעת 3 מאת הנתבעת 3 מצ"ב כנספחים א 1 עד א 5 בהתאמה למספורן של הנתבעות בכותרת כתב התביעה.

העתקי הדיווחים מהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

5. מדי שנה שלחו הנתבעות לתובעים דיווחים שנתיים, ברמות פירוט משתנות, בקשר עם, בין היתר, הפרמיות ששולמו על ידם, הסכומים שנצברו לזכותם ולאחרונה ולא ע"י כל הנתבעות – בקשר לדמי הניהול שנגבו מהם וכו'....

כאשר קיבלה התובעת 3 את הדיווח השנתי לשנת 2006 מאת הנתבעת 4 ועיינה בו הבחינה בעניין מוזר – התשואה האישית למבוטח היתה 11.90% - דהיינו תשואה שלילית גבוהה ביותר. התובעת 3 שידעה שהפרשותיה לביטוח מהוות תכנית חסכון מבחינתה

התאכזבה עוד לגלות שהנתבעת 4 גבתה ממנה באותה שנה דמי ניהול לסוגיהם השונים שהסתכמו בסך של 317 ₪. סך זה היווה כ- 7.5% (!!) מהסכומים שהופקדו על ידה במהלך השנה וכ- 52% (!!!!) מן הרווח שנצבר לזכותה.

6. התובעת 3 פנתה בענין זה לנתבעת 4 ובמקביל החליטה לבדוק מה הן חובות וזכויות חברת הביטוח המנהלת עבור מבוטח פוליסת ביטוח חיים "משתתף ברווחים" דוגמת הפוליסות של התובעת 3.

בדיקתה של התובעת 3 העלתה שהנתבעת 4 סוטה מן הכללים בשני האספקטים שצוינו במבוא לכתב תביעה זה.

7. התובעת 3 בדקה גם את התנהלותה של הנתבעת 3 וגילתה גם שם ליקויים באותם שני אספקטים.

8. התובעת 3 ביקשה לבדוק האם רק הנתבעות 3 ו- 4 נוהגות באופנים אלה ולצורך כך הפנתה את תשומת לב בן זוגה ואף פנתה בעצמה ו/או באמצעות באי כוחה לתובעים האחרים ע"מ שיבדקו את אופן התנהלותן של חברות הביטוח האחרות.

מבדיקותיהם של התובעים האחרים עלה כי גם הנתבעות 1, 2 ו- 5 נוהגות באופן המתואר בסעיף ב' בסיפא למבוא לכתב תביעה זה.

9. לסיכום, הנתבעות 3 ו- 4 גבו עד שנת 2004 (כולל) דמי ניהול קבועים בשיעור העולה על 0.6% לשנה והנתבעות (כולן) גבו וגובות את דמי הניהול המשתנים בשיעור של 15% מן התשואה הריאלית (לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים) מדי חודש ולא בסוף השנה.

דמי ניהול קבועים בשיעור העולה על 0.05% לחודש (כ- 0.6% לשנה).

10. דמי הניהול הקבועים אמורים להגבות ביחס לשווי המשווער של תיק ההשקעות האישי בסוף כל חודש הכולל את התשואה שנצברה במהלך החודש. תיק ההשקעות האישי מדי חודש הוא יתרת הפתיחה בתחילת החודש בצירוף התשואה במהלך החודש ובצירוף ההפקדה החודשית כאשר מנטרלים ממנה את הפרמיה ששולמה לכיסויים ביטוחיים ועמלות חברת הביטוח.

מאחר ומחד חברות הביטוח גובות את דמי הניהול הקבועים על בסיס חודשי ומנגד הדיווח למבוטחים הוא שנתי הרי שלשם ההפשטה נערוך את החישוב על בסיס ממוצע אמצע השנה דהיינו: יתרת הפתיחה בתחילת השנה בצירוף מחצית מסכומי ההפקדה במהלך השנה בניכוי מחצית מן הסכום ששולם כפרמיה השנתית לכיסויים הביטוחיים ובצירוף מחצית מן הרווח שנצבר במהלך השנה.

הסכום שמתקבל הוא ממוצע שווי תיק ההשקעות במהלך השנה. הכפלת סכום זה בדמי הניהול הקבועים לשנה (0.6% לערך) יאפשר לקבל בקירוב את דמי הניהול הקבועים המותרים לגביה.

בכל מקרה הנתבעות 3 ו- 4 מעידות על עצמן שגבו יותר מן השיעור המותר בשנים שעד לשנת 2004 (כולל) למעט שנת 2002.

על פי הדו"חות השנתיים שנשלחו למבוטחים ע"י הנתבעות 3 ו- 4 דמי הניהול הקבועים שנגבו בפועל היו בשנים 2000 עד 2004 בממוצע 0.66% קרי 0.06% מעל המותר. ראה האמור בסעיף 25 להלן ונספחים ו- ז.

גביית דמי הניהול המשתנים מדי חודש ולא בסוף השנה.

11. על פי תקנות מפורשות שהותקנו בענין דמי הניהול שמותר לחברת ביטוח לגבות בקשר לפוליסות מן הסוג בו עסקינן את דמי הניהול המשתנים יש לגבות **בסוף השנה** לאחר חישוב התשואה ולאחר חישוב דמי הניהול הקבועים.

לא כך נוהגות הנתבעות כפי שיפורט בהמשך.

הנזקים לתובעים ולחברי הקבוצה

הנזק לתובעים

יודגש כי תביעת התובעים היא ביחס לכל השנים בהן היו מבוטחים אולם חישוב הנזק נעשה ביחס לשנה מסוימת אחת מן הסיבות שפורטו במבוא לכתב תביעה זה.

דמי ניהול קבועים בשיעור העולה על 0.6% לשנה

12. התובעת 3 – הנתבעת 3 – בשנת 2003 היתה הנתבעת 3 זכאית לגבות מהתובעת 3 דמי ניהול קבועים בסך של 22.25 ₪ בלבד אך גבתה בפועל 26.7 ₪ כמפורט להלן:

ערך הפדיון של הפוליסה בסוף שנת 2002 היה 2,275 ₪ ואילו ערך הפדיון בסוף שנת 2003 היה 5,144 ₪. לפיכך, בהנחה שההפקדות והתשואות החודשיות היו זהות, שווי התיק באמצע שנת 2003 היה 3,709 ₪ ש"ח ודמי הניהול הקבועים שניתן היה לגבות על פי דין באותה שנה הם 22.25 ₪ (3,709 ₪ X 0.6%). בפועל, על פי הדו"ח השנתי לשנת 2003 נגבו דמי ניהול קבועים בשיעור של 0.72% קרי 26.7 ₪ (3,709 ₪ X 0.72%). נזקה של התובעת 3 בשנת 2003 היה 4.45 ₪.

העתקי הדו"חות השנתיים שנשלחו אל התובעת 3 מאת הנתבעת 3 בגין השנים 2002 ו-2003 מצ"ב כנספחים 11 ו-12 בהתאמה ומהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

13. התובעת 3 – הנתבעת 4 – בשנת 2004 היתה הנתבעת 4 זכאית לגבות מהתובעת 3 דמי ניהול קבועים בסך של 7.9 ₪ בלבד אך גבתה בפועל סכום משוער של 8.59 ₪ כמפורט להלן:

יתרת הסגירה (יתרת החיסכון) של הפוליסה בסוף שנת 2004 היתה 2,645 ₪ וזה גם היה סכום הצבירה בסוף אותה שנה שכן התובעת 3 הצטרפה לתכנית בתחילת שנת 2004. בהנחה שההפקדות והתשואות החודשיות היו זהות, שווי התיק המשוער באמצע שנת 2004 היה 1,322 ₪ ודמי הניהול הקבועים שניתן היה לגבות על פי דין היו 7.9 ₪ (1,322 ₪ X 0.6%). בפועל, על פי הדו"ח השנתי לשנת 2004 נגבו דמי ניהול קבועים בשיעור של 0.65% קרי: 8.59 ₪ (1,322 ₪ X 0.65%) – 0.69 ₪ מעל המותר.

העתקי הדו"ח השנתי שנשלח אל התובעת 3 מאת הנתבעת 4 בגין שנת 2004 מצ"ב כנספח ג המהווה חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

גביית דמי הניהול המשתנים מדי חודש ולא בסוף השנה

14. במהלך שנת 2006 (שנה לדוגמא) נגבו דמי ניהול משתנים בסך כולל מסויים. דמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים בשנת 2006 היו 12:1 מסכום זה. דמי ניהול ממוצעים אלה נגבו מדי חודש כאשר דמי הניהול החודשיים הראשונים שנגבו בסוף החודש הראשון נגבו 11 חודשים טרם זמנם, דמי הניהול החודשיים שנגבו בסוף החודש השני נגבו 10 חודשים טרם זמנם וכך הלאה עד וכולל דמי הניהול החודשיים שנגבו בסוף החודש ה-11 שנגבו חודש אחד טרם זמנם (דמי הניהול החודשיים שנגבו בסוף החודש ה-12 נגבו במועד הנכון).

בממוצע נגבו דמי הניהול החודשיים 6 חודשים, קרי: חצי שנה, טרם זמנם. לפיכך הנזק שנגרם לתובעים הוא בשיעור של מחצית משיעור התשואה השנתית מוכפל בדמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים ומוכפל ב-11 (11 החודשים שבהם נגבו דמי הניהול טרם זמנם).

עם זאת, אילו היתה חברת הביטוח גובה את דמי הניהול המשתנים בסוף השנה היתה התשואה השנתית אמנם גבוהה יותר אך גם ביחס לתוספת התשואה היתה החברה

זכאית לדמי הניהול המשתנים בשיעור של 15%. לפיכך נכפיל את שיעור הנזק במקדם של 85%.

15. **התובע 1 – הנתבעת 1** – במהלך שנת 2006 גבתה הנתבעת 1 מהתובע 1 דמי ניהול משתנים בסך כולל של 160 ₪. לפיכך דמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים עמדו על סך של 13.33 ₪. שיעור התשואה השנתית ברוטו (על פי נספח א1) היה 8.74%.

לפיכך הנזק לתובע 1 עמד על 5.45 ₪ (85% X 13.33 ₪ X 11 X 2 : 8.74%).

16. **התובעת 2 – הנתבעת 2** – במהלך שנת 2006 גבתה הנתבעת 2 מהתובעת 2 דמי ניהול משתנים בסך כולל של 77.56 ₪ (1.45% מההון באמצע השנה שהיה 5,349 ₪). לפיכך דמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים עמדו על סך של 6.46 ₪. שיעור התשואה השנתית ברוטו (על פי נספח א2) היה 9.48%.

לפיכך הנזק לתובעת 2 עמד על 2.86 ₪ (85% X 6.46 ₪ X 11 X 2 : 9.48%).

17. **התובעת 3 – הנתבעת 3** – במהלך שנת 2006 גבתה הנתבעת 3 מהתובעת 3 דמי ניהול משתנים בסך כולל של כ- 80 ₪ (לפי 1.24% מההון לכלל המבוטחים). לפיכך דמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים עמדו על סך של 6.66 ₪. שיעור התשואה השנתית ברוטו היה 8.39%.

לפיכך הנזק לתובעת 3 עמד על 2.61 ₪ (85% X 6.66 ₪ X 11 X 2 : 8.39%).

מובהר כי הנתון של דמי הניהול התקבל מדו"ח תשואות של המפקח על הביטוח לשנת 2006 בו מצויין שדמי הניהול שנגבו ע"י הנתבעת 3 היו בשיעור של 1.84% מההון לכלל המבוטחים. בניכוי 0.6% שנגבו כדמי ניהול קבועים (בפועל נגבו יותר כאמור לעיל) דמי הניהול המשתנים הם 1.24%.

העתקי דו"ח המפקח על הביטוח מצ"ב כנספח ד לכתב תביעה זה המהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

18. **התובעת 3 – הנתבעת 4** – במהלך שנת 2006 גבתה הנתבעת 4 מהתובעת 3 דמי ניהול משתנים בסך כולל של 89 ₪. לפיכך דמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים עמדו על סך של 7.41 ₪. שיעור התשואה השנתית ברוטו (על פי נספח א4) היה 8.48%.

לפיכך הנזק לתובעת 3 עמד על 2.93 ₪ (85% X 7.41 ₪ X 11 X 2 : 8.48%).

19. **התובע 4 – הנתבעת 5** – במהלך שנת 2006 גבתה הנתבעת 5 מהתובע 4 דמי ניהול משתנים בסך כולל של 350 ₪. לפיכך דמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים עמדו על סך של 29.16 ₪. שיעור התשואה השנתית ברוטו (על פי פרסומי המפקח על הביטוח – נספח ד) היה 9.7%.

לפיכך הנזק לתובע 4 עמד על 13.22 ₪ (85% X 29.16 ₪ X 11 X 2 : 9.7%).

20. הנזק הכולל לכל אחד מן התובעים בגין כל שנת ביטוח הוא :

א. התובע 1 - 5.45 ₪

ב. התובעת 2 - 2.86 ₪.

ג. התובעת 3 - 10.68 ₪ (בגין שתי העמלות לשתי הנתבעות).

ד. התובע 4 - 13.22 ₪.

סך כל נזקים של התובעים בגין כל שנת ביטוח הוא : 32.21 ₪

הנזק לחברי הקבוצה

21. הנזק לחברי הקבוצה מסתכם להערכת התובעים בסך נומינלי כולל של 244,027,326 ₪.

הערכה זו מתבססת על הנתונים הבאים :

א. גביית דמי ניהול קבועים בשיעור העולה על 0.05% לחודש-הנתבעות 3 ו- 4

סך כל נכסי הנתבעות 3 ו- 4 בשנת 2004 היו כ- 20 מיליארד ₪ וכ- 14 מיליארד ₪ בהתאמה.

ההפרש בין שיעור דמי הניהול הקבועים שנגבו מן המבוטחים בפועל ע"י הנתבעות 3 ו- 4 ובין השיעור המותר על פי דין (0.6%) היה במוצק כ- 0.06% (ראה בסעיף 25 להלן) ולכן מדי שנה גבו הנתבעות 3 ו- 4 שלא כדין סך של 12 מיליון ₪ (20 מיליארד X 0.06%) ו- 8.4 מיליון ₪ (14 מיליארד X 0.06%) בהתאמה ובארבעת השנים הרלבנטיות 48 מיליון ₪ ו-33.6 מיליון ₪ בהתאמה.

העתק עמוד רלבנטי מדו"ח המפקח על הביטוח לשנת 2004 מצ"ב כנספח ה המהווה חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

ב. גביית דמי הניהול המשתנים מדי חודש ולא בסוף השנה

גביית דמי הניהול המשתנים מדי חודש גרמה למבוטחים הפסד של התשואה שהיו זכאים לקבל ביחס לסכומים שנגבו כדמי ניהול קודם זמנם.

כפי שראינו לעיל נוסחת החישוב היא מחצית מן התשואה השנתית מוכפלת ב- 11 חודשים, מוכפלת בדמי הניהול המשתנים החודשיים הממוצעים ומוכפלת במקדם של 85%.

דמי הניהול המשתנים המשוערים חושבו בהסתמך על נתוני המפקח על הביטוח לשנת 2006, כדלקמן : מסך דמי הניהול הכוללים אשר לגביהם קיימים נתונים ביחס לשנת 2006 הופחתו דמי הניהול הקבועים המשוערים (אליהם הגענו ע"י הכפלת שווי הנכסים הממוצע (שווי הנכסים בסוף השנה בצירוף מחצית התשואה השנתית) ב- 0.6%).

התשואה השנתית בשנת 2006 (לפי נספח ד) היתה כדלקמן :

הנתבעת 1 - 8.74 %

הנתבעת 2 - 9.48 %

הנתבעת 3 - 8.39 %

הנתבעת 4 - 8.48 %

הנתבעת 5 - 9.70 %

מכאן ועל בסיס דרך החישוב כאמור לעיל מתקבלים ביחס לכל נתבעת דמי הניהול המשתנים השנתיים ובהתאמה גם הממוצע החודשי :

הנתבעת 1 – 77,115,000 מיליון ₪ - ממוצע חודשי 6,426,000 ₪ (12): (77,115,000).

הנתבעת 2 – 108,217,000 מיליון ₪ - ממוצע חודשי 9,018,000 ₪ (12): (108,217,000).

הנתבעת 3 – 233,136,000 מיליון ₪ - ממוצע חודשי 19,428,000 ₪ (12):
(233,136,000).

הנתבעת 4 – 159,536,000 מיליון ₪ - ממוצע חודשי 13,294,000 ₪ (12):
(159,536,000).

הנתבעת 5 – 152,457,000 מיליון ₪ - ממוצע חודשי 12,704,000 ₪ (12):
(152,457,000).

לפיכך הנוק שגרמה כל אחת מן הנתבעות לחברי הקבוצה הוא כדלקמן:

הנתבעת 1 – 2,625,631 ₪ (85% X 6,426,000 ₪ X 11 חודשים X 2: 8.74%)
ובשבע השנים האחרונות 18,379,417 ₪.

הנתבעת 2 – 3,996,687 ₪ (85% X 9,018,000 ₪ X 11 חודשים X 2: 9.48%)
ובשבע השנים האחרונות 27,976,809 ₪.

הנתבעת 3 – 7,620,393 ₪ (85% X 19,428,000 ₪ X 11 חודשים X 2):
(8.39%) ובשבע השנים האחרונות 53,342,051 ₪.

הנתבעת 4 – 6,200,321 ₪ (85% X 13,294,000 ₪ X 11 חודשים X 2):
(8.48%) ובשבע השנים האחרונות 22,402,247 ₪.

הנתבעת 5 – 5,760,946 ₪ (85% X 12,704,000 ₪ X 11 חודשים X 2):
(9.70%) ובשבע השנים האחרונות 40,326,622 ₪.

ג. סך כל הנוק שנגרם ע"י הנתבעות לחברי הקבוצה הוא:

הנתבעת 1 – 18,379,417 ₪ (ס"ק ב' לעיל).

הנתבעת 2 – 27,976,809 ₪ (ס"ק ב' לעיל).

הנתבעת 3 – 101,342,051 ₪ (ס"ק א' + ב' לעיל).

הנתבעת 4 – 56,002,247 ₪ (ס"ק א' + ב' לעיל).

הנתבעת 5 – 40,326,622 ₪ (ס"ק ב' לעיל).

ד. סך כל הנוק שנגרם לחברי הקבוצה ע"י הנתבעות יחד הוא 244,027,326 ₪.

טענות התובעים

22. התובעים יטענו כי הנתבעות אינן ולא היו רשאיות לנהוג כמתואר לעיל. התנהלות הנתבעות פוגעת באופן חמור ובוטה בקהל המבוטחים תוך הפגנת זלזול וניצול ציני של הקושי האובייקטיבי של המבוטח הבודד להבין מה, כיצד ומתי נגבה ממנו וזאת הן בשל מורכבות הנושא והן בשל הקושי לבודד את דמי הניהול ברמה החודשית.

להסרת ספק, הוראות הדין קובעות כללים ברורים בקשר לדמי הניהול והן הוראות קוגנטיות שאין כל נפקות לכל התניה ביחס אליהן.

23. הוראות הדין בענין זכויות וחובות המבוטחים בקשר לדמי הניהול שגובות חברות הביטוח נקבעו בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח) התשמ"ב-1981 (להלן: "תקנות הפיקוח"). תקנות הפיקוח תוקנו בשנת 1995 במסגרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח) (תיקון) התשנ"ה-1995 (ק"ת 5682 ע' 1458) באופן שהוספה לתקנות הפיקוח תקנה 6א.

מפאת חשיבותה של תקנת משנה 6א (א) נביאה כאן במלואה :

6"א(א) מבטח המנפיק פוליסות ביטוח חיים משתתף ברווחים, רשאי לגבות דמי ניהול בעד ניהול תיק ההשקעות, באחת הדרכים הבאות:

(1) דמי ניהול קבועים בשיעור שלא יעלה על 0.07% לחודש מהשווי המשוער של תיק ההשקעות;

(2) דמי ניהול קבועים בשיעור שלא יעלה על 0.05% לחודש מהשווי המשוער של תיק ההשקעות, בתוספת סכום שלא יעלה על 15% מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים (להלן - "התוספת") שתחושב ותיגבה בכפוף לאמור להלן:

(א) התוספת תחושב מדי שנה על בסיס שנתי בערכים ריאליים חיוביים או שליליים. לענין זה "שנה" - תקופה מ- 1 בינואר של שנה פלונית עד 31 בדצמבר של אותה שנה.

(ב) המבוטח יגבה רק תוספת חיובית, ואולם בחישוב כל תוספת חיובית תנוכה תוספת שלילית שנצברה בשנים קודמות.

(3) על אף האמור בפסקת משנה (א), בשנת ההצטרפות לביטוח או בשנת פדיון הפוליסה, ייערך חישוב התוספת ממועד ההצטרפות או עד מועד הפדיון, לפי הענין."

להסרת ספק יובהר כי הוראות תקנה 6 א' (א) (2) הוחלו גם על פוליסות שהונפקו קודם לשנת 1995.

יוער כי אף אחת מן הנתבעות לא בחרה באפשרות הנזכרת בתקנת משנה (א) (1) והיא אינה רלבנטית לענייננו.

24. ברור אם כן שהדין הוא שחברות הביטוח רשאיות לגבות דמי ניהול קבועים בשיעור של לא יותר מאשר 0.05% לחודש מהשווי המשוער של תיק ההשקעות וכן לגבות את דמי הניהול המשתנים **רק בסוף השנה** (ולא מדי חודש).

הנתבעות לא פעלו בהתאם להוראות הדין.

גביית דמי ניהול קבועים בשיעור של מעל ל- 0.05% לחודש

25. התובעים יטענו כי אף הנתבעות 3 ו- 4 עצמן מודות כי הן גובות דמי ניהול קבועים בשיעור של מעל ל- 0.05% לחודש כאשר הן מציינות בדוחות השנתיים כי דמי הניהול הקבועים הם בשיעור של **מעל ל- 0.6% לשנה ולמעשה כ- 0.66%** (ראה בסעיף 10 לעיל).

על פי הדו"חות שנשלחו ע"י הנתבעת 3 למבוטחים שיעור דמי הניהול הקבועים בשנים 2000, 2001, 2003 ו- 2004 היו: 0.63%, 0.64%, 0.72% ו- 0.65% בהתאמה.

העסקי פרסומי הנתבעת 3 ביחס לשנים 2000 עד 2004 מצ"ב כנספחים 11 ו- 21 המהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

על פי פרסומים שנכללו בדו"חות שנשלחו ע"י הנתבעת 4 למבוטחים, שיעורי דמי הניהול הקבועים לשנים 2003 ו- 2004 היו 0.73% ו- 0.65% בהתאמה ואילו ממוצע 4 השנים 2000 עד 2003 היה 0.64%. מאחר ובשנת 2002 היה שיעור דמי הניהול הקבועים 0.56% הרי שדמי הניהול הקבועים בשנים 2002 ו- 2003 היו בממוצע 0.645% ומכאן שדמי הניהול הקבועים בשנים 2000 ו- 2001 היו בממוצע 0.635%.

העתקי החלקים הרלבנטיים מהדו"חות שנשלחו ע"י הנתבעת 4 לתובע 4 בגין השנים 2003 ו-2004 והעתק טבלה מרכזת שנערכה ע"י הנתבעת 4 אשר בהם מצויינים הנתונים לגבי דמי הניהול הקבועים שנגבו מהמבוטחים מצ"ב כנספחים 1ז עד 3ז בהתאמה המהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

למעשה ניתן לבצע בדיקה פשוטה ע"מ לבחון את גביית דמי הניהול הקבועים. אם נחלק את דמי ניהול הקבועים שנגבו בפועל במהלך השנה ב- 0.6% נגיע לסכום שממנו נגזרו אותם דמי ניהול קבועים. סכום זה אמור להיות שווה לשווי הממוצע במהלך השנה של תיק ההשקעות. אם התוצאה אליה הגענו גבוהה מיתרת הסגירה של השנה ברור כי נגבו דמי ניהול קבועים בשיעור של מעל ל- 0.6%.

גביית דמי הניהול המשתנים מדי חודש

26. התובעים יטענו כי הוראות הדין קובעות במפורש כי את דמי הניהול המשתנים יש לגבות **בסוף השנה**. מחוקק המשנה טרח וקבע בענין זה הוראות מפורשות בתקנה 6א(א)(2)(א) ו-1 (ב) הקובעות במפורש שהחישוב והגבייה יהיו בסוף השנה.

27. התובעים יטענו כי גבייה מדי חודש פוגעת במבוטחים שכן ברגע שנוטלת חברת הביטוח לעצמה את דמי הניהול המשתנים ומנכה אותם מתיק השקעות אין המבוטח זוכה לתשואה על אותו סכום שנוכה כדמי ניהול משתנים. אילו היה הניכוי מתבצע בסוף השנה היה המבוטח נהנה מן התשואה בניכוי 15% שהם דמי הניהול המשתנים ביחס לתשואה. במילים אחרות, המבוטח היה זוכה ל- 85% מן התשואה ביחס לאותם דמי ניהול משתנים.

28. התובעים יטענו כי לא בכדי נקבע ע"י מחוקק המשנה כי דמי הניהול המשתנים, בניגוד לדמי הניהול הקבועים, יגבו רק בסוף השנה.

עבור "מאמצי" חברת הביטוח בניהול נכסי המבוטח הותר לה לגבות דמי ניהול קבועים מדי חודש (מה גם שבנוסף קיימת גם גבייה בגין "גורם פוליסה"). גביית דמי ניהול המשתנים מותנית בהצלחה. אם הצליחה חברת הביטוח להשיג עבור המבוטח תשואה תזכה היא ל"פרס" בדמות דמי הניהול המשתנים. המבחן להצלחה אינו, בכל קנה מידה, התשואה חודשית שהרי זהו טווח זמן קצר מדי.

התייחסות מבקר המדינה והמפקח על הביטוח

29. מבקר המדינה נדרש לעניינים הנדונים בתביעה זו. בדו"ח 55 ב לשנת 2004 קבע המבקר כי חברות הביטוח פעלו שלא כדין בעניינים אלה. כעולה מדו"ח המבקר, המפקח על הביטוח הודיע למבקר כי אכן שגה המפקח על הביטוח כאשר לא שב והורה לחברות הביטוח לגבות את דמי הניהול המשתנים רק בסוף השנה ולא מדי חודש. כפי שנראה מייד, בסמוך לאחר פירסום התיקון לתקנות הפיקוח הוציא המפקח על הביטוח חוזר מפורש בעניין זה. להסרת ספק, גם אם לא היו מועברות הנחיות מפורשות מצד המפקח אין הדבר מעלה ואינו מוריד בעניין חובתן של הנתבעות לגבות את דמי הניהול המשתנים בהתאם לקבוע בתקנות הפיקוח שהרי האמור בתקנה 6א לתקנות הפיקוח מדבר בעד עצמו ואין כל צורך להבהיר או לתת לכך פרשנות מצידו של המפקח.

30. נביא להלן מספר מובאות מדו"ח מבקר המדינה בהן ניתנה התייחסות לתופעות המתוארות לעיל. ההדגשות במובאות שלהלן הוספו ע"י הח"מ.

א. **"עוד העלה המעקב, שחברות הביטוח גובות תוספת חיובית (דמי הניהול המשתנים – ע.ק) לדמי הניהול הקבועים לפי חישוב ארעי של 15% מהתשואה הריאלית החיובית (לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים) שהצטברה מתחילת כל שנה ועד תום כל חודש. משרד מבקר המדינה העיר לאגף, שלפי תקנה 6א אין לגבות תוספת חיובית לדמי הניהול הקבועים אלא לאחר תום השנה. בנובמבר 2004 השיב האגף למשרד מבקר המדינה, שהוא מקבל את הערת הביקורת."**

(בע' 330 לדו"ח 55ב לשנת 2004).

ב. 3. עוד העלה המעקב, שהאגף לא העיר לחברות הביטוח על כך שהן גובות תוספת חיובית לדמי הניהול באופן שוטף, לפי חישוב ארעי של 15% מהתשואה הריאלית החיובית (לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים) שהצטברה מתחילת כל שנה ועד תום כל חודש. בעניין זה העיר משרד מבקר המדינה לאגף ביוני 2004, כי בתקנה 6א(א)(2) נקבע שתוספת חיובית לדמי הניהול הקבועים תחושב מדי שנה בשנה על בסיס שנתי. מכאן שיש לעשות את החישוב רק לאחר תום השנה, ואין לגבות תוספת חיובית לדמי הניהול הקבועים אלא לאחר תום השנה."

(בע' 334 לדו"ח)

ג. "המשמעות של דרך הפעולה של חברות הביטוח היא, שסכומי התוספת החיובית שהן גובות מחשבונו המבוטחים לפי חישובים ארעיים, נושאים פרות לטובת חברות הביטוח עד יום העסקים האחרון של השנה במקום לשאת פרות לטובת מבוטחיהן. לדעת משרד מבקר המדינה, על האגף לפעול לשים קץ לדרך הפעולה הזאת."

(בע' 335 לדו"ח)

ד. "האגף השיב למשרד מבקר המדינה בנובמבר 2004 כדלהלן: "ההוראה המחייבת בתקנה 6 א ... אכן קובעת כי הניכוי יתבצע בפועל בסוף השנה. האגף יבחן את עמידת החברות בתקנה זו ואל מול תנאי הפוליסות שאושרו, ויודיעכם לענין מסקנות הבדיקה והוראות הפיקוח כפי שיגזרו ממנה."

(בע' 335 לדו"ח)

ה. 4. כל חברות הביטוח קבעו בכל הפוליסות שהנפיקו משנת 1992 עד 2003 דמי ניהול קבועים בשיעור אחיד של 0.6% לשנה. משרד מבקר המדינה העיר לאגף ביוני 2004, שבטבלאות שחברות הביטוח מגישות לאגף יש שוני בשיעור דמי הניהול הקבועים שהן מדווחות עליהם: מקצתן מדווחות על דמי ניהול קבועים בשיעור של 0.6% בכל שנה, אבל שאר החברות מדווחות על דמי ניהול קבועים בשיעורים שונים במקצת (שנעו בין 0.55% בשנת 2002 (שנה שבה היו הפסדים ניכרים – ע.ק) ובין 0.71% בשנת 2003), ומסתמן מתאם ביניהם ובין שיעורי התשואה ברוטו. האגף לא העיר לחברות על ההבדל בין שיטות הדיווח על דמי הניהול הקבועים ולא בדק אם שיעורי דמי הניהול שונים בפועל או רק בצורת ההצגה. האגף השיב למשרד מבקר המדינה בנובמבר 2004 שיבחן את ההבדל בין שיטות הדיווח על דמי הניהול הקבועים."

(בע' 335 לדו"ח)

העתק הפרק הרלבנטי בדו"ח מבקר המדינה 55 ב לשנת 2004 מצ"ב כנספח ח לכתב תביעה זה ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

31. המפקח על הביטוח נדרש גם הוא לעניין. בסוף שנת 1995 לאחר כניסתו לתוקף של התיקון לתקנות הפיקוח כתב המפקח על הביטוח לחברות הביטוח (ובכללן הנתבעות) כדלקמן:

"5.3 דמי ניהול קבועים ינוכו ביום העסקים האחרון של החודש ואלו דמי ניהול משתנים, לפני העניין, יחושבו מדי חודש בערכים ריאליים מצטברים חיוביים או שליליים ויתרתם (החיובית) תנוכה בפועל ליום העסקים האחרון של השנה."

נדמה כי אין צורך להוסיף דבר.

העתק חוזר המפקח על הביטוח מצ"ב כנספח ט המהווה חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

32. יודגש כי הנתבעות הבינו מצוין את החלקים הנוחים מבחינתן של התקנות החדשות. די לבחון למשל את אופן גביית דמי הניהול במהלך שנת 2002. בשנה זו הנתבעות השיגו תשואה שלילית בשיעור ממוצע כ- 7% מתיק ההשקעות שניהלו אך למרות זאת הן הקפידו לגבות את דמי הניהול הקבועים מבלי שחשבו לקזז את ההפסדים מדמי הניהול הקבועים להם היו זכאיות ובכך הגדילו למעשה את ההפסד הצבור למבוטחים בסוף השנה.

33. יש לציין כי סמכויותיו של המפקח על הביטוח הועצמו רק במהלך השנים האחרונות והנתבעות ניצלו את חולשתו עד תום כדי להתעלם מחובותיהם על פי הדין ומהנחיותיו.

34. יצוין כי התנהלות הנתבעות התאפיינה (והיא ממשיכה להתאפיין) בניצול ציני של אי גילוי ראוי של דמי הניהול במהלך השנים אלא רק החל משנת 2006, תוך שחלקן של הנתבעות עדיין אינן מדווחות כראוי. יודגש כי ניתן להבחין בגבייה חודשית זו הלכה ולמעשה בדו"ח החצי שנתי שנישלח לאחרונה למבוטחים אשר אף בו המידע הינו כללי ואינו מפורט דיו.

כעולה מדו"ח מבקר המדינה תגובת חברות הביטוח, באמצעות האיגוד המייצג אותן, הייתה סתמית והסתפקה בטענה שהחברות פועלות על פי חוק תוך התעלמות מחוזר המפקח על הביטוח (נספח ט) כאשר הטעם לכך ברור.

המישור הנורמטיבי

35. התובעים יטענו כי פעולותיהן ומחדליהן של הנתבעות כמתואר לעיל גרמו להם ולחברי הקבוצה נזקים כמפורט לעיל. על בית המשפט לחייב את הנתבעות להטיב את נזקיהם של חברי הקבוצה וכן להוציא תחת ידיו צו עשה שיחייב את הנתבעות לתקן את דרכיהן באספקטים הדרושים כמתואר לעיל.

36. משמעות פעולת הנתבעות היא גם הטעיית הלקוחות הן בשלב הטרנס חוזי והן בשלב החוזי וכן ניצול לרעה של מעמדן של הנתבעות כבעלות מונופולין בהיותן קבוצת ריכוז.

הטעיית הלקוחות הינה בהצגת מצגי השווא - הן טרם חתימת החוזה והן לאחריו - לפיהם הנתבעת פועלת לפי דין וכן הצגת הדרישות לסכומים מסוימים במסגרת גביית הפרמיות השוטפת כאשר כל לקוח סביר מאמין כי אם דרשה אותם הנתבעת משמע שהיא זכאית להם.

פעילות הנתבעות מהווה הפרה של הוראות הדין ובעיקר חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח על הביטוח.

התנהגותן של הנתבעות כמתואר לעיל מהווה גם חוסר תום לב מצידן. יודגש כי על הנתבעות מוטלת חובת תום לב מוגברת מכוח מעמדן המיוחד.

37. התובעים יטענו בעיקר כי משמעות האמור היא התעשרות שלא כדין של הנתבעות על חשבונם של המבוטחים ועשיית עושר ולא במשפט על ידי הנתבעות אשר חייבות בחובת ההשבה של כל הסכומים שנגבו על ידן שלא כאמור.

38. התובעים יטענו כי גביית התשלומים ודרך התנהלות הנתבעות גרמה וגורמת להם ולחברי הקבוצה נזקים והפסדים כמפורט לעיל, מהווה הפרת הסכם, הינה בניגוד להוראות חוק מפורשות וגרמה להתעשרות שלא כדין של הנתבעות על חשבון התובעים ועל חשבון חברי הקבוצה בבחינת "זה נהנה וזה חסר".

39. התובעים יטענו כי ההוראות בחוק הפיקוח ובתקנות הפיקוח הן הוראות **קוגנטיות** אשר חוקקו ונקבעו לטובת ולהגנת הלקוחות ולטובת הציבור דוגמת התובעים ולפיכך כל הסכמה חוזית, התניה, תנית פטור או הקלה ביחס אליהן הינן חסרות כל תוקף, בטלות או לחילופין דינן להתבטל.

40. התנהגותן של הנתבעות היא בנוסף בניגוד להוראות הסעיפים 55 ו-104 ובעיקר 104(ג)(14) לחוק הפיקוח.
41. ככל שתעלינה הנתבעות טענות המהוות הסתמכות על הוראות ההסכמים בין הצדדים המתירות לכאורה לנתבעות לנהוג כפי שנהגו יטענו התובעים, בין היתר, את הטענות הבאות:
- א. ההסכם הוא בגדר של חוזה אחיד כהגדרת מונח זה בחוק החוזים האחידים, תשמ"ג - 1982 (להלן: "חוק החוזים האחידים") והוא כולל תנאים מקפחים כהגדרת המונח בחוק החוזים האחידים וכך נקבע כבר על ידי בית הדין לחוזים אחידים. להסרת ספק, הסכמות אלה (הפוליסות) לא אושרו בפוליסות תקינות ע"י המפקח על הביטוח.
- ב. לאור האמור בס"ק א' לעיל כל תניה עליה תסתמכנה הנתבעות ואשר בית המשפט ימצא כי היא בחזקת תנאי מקפח, בטלה ו/או לא תקפה ו/או דינה להתבטל.
- ג. אותן הוראות עליהן מנסות הנתבעות להסתמך הן בחזקת תניות הנוגדות את תקנת הציבור לפיכך הינן בטלות ו/או לא תקפות ו/או דינן להתבטל.
42. התובעים יטענו כי האמור לעיל נכון גם לגבי כל שאר מבוטחיהם של הנתבעות. לגבי התובעים, כמו גם לגבי כל אחד משאר מבוטחי הנתבעות לבדו, מהווה הפגיעה שנפגעה פגיעה זעומה אולם לגבי הנתבעות מדובר בפגיעה אשר העשירה את קופתן שלא כדין במיליונים רבים של שקלים.
43. התובעים יטענו כי האמור והמתואר לעיל מהווה פגיעה בזכויותיהם של חברי הקבוצה כבעלי חוזה, כמבוטחים, כלקוחות וכצרכנים ולאור מחדליהן של הנתבעות לתקן את הפגיעה שפגעו הנתבעות בזכויותיהם של חברי הקבוצה זכאים חברי הקבוצה שתהיה מיוצגת על ידי התובעים, לקבלת תשלום פיצוי מן הנתבעות וכן להוצאת צו עשה.
44. התובעים יטענו כי כל עוד לא ינתן צו שיפוטי תמשכנה הנתבעות לנהוג כפי שהן נוהגות כמתואר לעיל.
45. התובעת 3 פנתה לנתבעות 3 ו-4 וביקשה הבהרות בקשר לגביית דמי הניהול. מהנתבעת 3 לא התקבלה כל תשובה נכון למועד הגשת תביעה זו. הנתבעת 4 השיבה לתובעת 3 רק לאחר מעל לשלושה חודשים ולאחר שהתובעים כבר סיימו את בדיקותיהם והבינו שהנתבעות אינן פועלות כשורה. במכתב התשובה של הנתבעת 4 לא היו ממילא תשובות ברורות לשאלות שהפנתה אליה התובעת 3.
- העתקי מכתבי התובעת 3 ותשובת הנתבעת 4 מצ"ב כנספחים "1" עד "3" המהווים חלק בלתי נפרד מכתב תביעה זה.

הסעדים הנתבעים

46. לאור האמור לעיל הסעד המגיע לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה הוא החזר של סכום דמי הניהול העודפים שנגבו ממנו שלא כדין, או התשואה שהפסיד כמתואר לעיל וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל.

אחרית דבר

47. לבית משפט נכבד זה סמכות עניינית ומקומית לדון בתביעה זו.

48. כותרות תביעה זו אינן מהוות חלק ממנה.

49. אשר על כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד:

- א. לזמן את הנתבעות לדין, לדון בתביעת חברי הקבוצה ולפסוק לחברי הקבוצה את הסעדים המבוקשים.
- ב. במסגרת הדיון בתובענה הייצוגית - להורות לנתבעות להגיש ולמסור לתובעים כל חומר ונתונים שבידיהן לצרכי ברור התביעה, קביעת גודל הקבוצה - אם יוכחש על ידי הנתבעות, חישוב סכום הפיצוי, או כל פרט או נתון אחר.
- ג. ליתן את הסעדים שנתבקשו בגוף התביעה לגבי התובענה הייצוגית לרבות לעניין גמולם של התובעים, הוצאותיהם ושכ"ט עוה"ד המייצגים את הקבוצה.
- ד. ליתן כל סעד אחר או נוסף שיהיה צודק ונכון בנסיבות העניין.

עדי קסטנבאום, עו"ד
ב"כ התובעים